

DOCUMENTA

181.

CAPÍTOLS

(1462)

Transcr. por Juan Vich Salom

Noverint universi: Quod die veneris quinto decimo mensis Octobris, a Nativitate Domini millesimo CCCC^o LX.º secundo, coram spectabili et Magnifico domino locumtenenti generali, seu in ejus personam coram honorabili Nicholao Berardi, legum doctore, locum tenente honorabilis assessoris, comparuerunt discreti Michael Romeu, Andreas Vives, Anthonius Riutort et Anthonius Rabassa, anno presenti, jurati Parrochie de Sineu, et presentaverunt, per me Johannem Mir Notarium regentem curiam Gubernationis Majoricarum, capitula inferius descripta, suplicantes et requirentes enndem honorabilem locumtenentem assessoris quatenus illa decretaret et auctorizaret quorum quidem capitulorum tenores sic se habent:

Capitoll de orts, reguius e sacans

Primo que tot hom qui será atrobat ne entrarà en ort regiu, badiu o tanquat, que pach de ban duas lliuras de dia, e de nit tres—Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tot hom qui sera atrobat en ort sacha mol fahent pach de ban, de dia XV sous, e de nit trenta. E si lo dit ort secha sera afix e contiguu ab case del Senyor del ort, que aquell qui hi sara atrobat pach de ban xexante sous, tant de nit com de dia. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitoll de tanques e bardisses.

Item que nenguna persona no gos desfer tanques, ne bardisses, ne parets, ne closes sots pena de ii liures de dia, e de nit iii lliures.

E que hage atornar la tanque closa, bardisse o paret a ses messions; e si sera catiu o catiua,

e no pora pagar lo ban, que rebe XXV asots, los quals li hage a dar lo saig de la cort. Es empero corregit lo dit capitoll, que en temps de garbayons e de veremes, no sia antès de parets que axí com ses praticat, cascu puscha fer portell en so daltri, en cais de necessitat, e apres que ho torn o pach lo dan que fet hi haurá. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que no sia nengun hom, ni nenguna persona qui gos tanir en comande nengunes penyores, o coses de algun Catiu, sens licencia de son Senyor, sots pena de V lliures. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de faynes.

Item que tot hom quis loguara per fer feyna ab altri e noy volra anar pach de ban V. lliures per cascuna vegada. E aquell quill haura logat ne puscha loguar hun altre, ab licencia del batle, e aso que mes costara pach lo dit jornal, e si sera catiu quis acostum de logar que sia tingut al dit capitoll, sens contradicció de son senyor, e si pagar nols volra, o no porra, que lo batle puscha loguar lo dit catiu, tans jornals fins a compliment de pague, de allo que tingut sia, per la dita raho. E aquell qui logat lo haura no volra que fasse feyna ab ell, aquell quill haura logat que fer, o no fer la dita feyna li hage a pagar lo dit jornal. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de Misatge.

Item que tot misatge quis logara a mesos o a temps degue complir lo temps sots pena de iii lliures. Empero si lo Senyor lo volra aviar que li sia tengut a miloria de temps si ni haura, e que lo Senyor non puscha haver res, empero si lo quill haura logat lo aviara abans de temps que sia tengut segons dessus es dit. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de Pestures.

Item que tot hom e tota persona qui comprara pestures, e no hage bestiar, que si bestiar de altri hi entrara, que no pach ban, empero que sia vist aquell quill comprara si te alguna bistia per la qual haia obs la dita pastura, empero si es lo acostumat de passar, que noy sia antes si donchs lo dit bestiar no laxauey pasturar. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que sia sera contrast algu de tales, que ab voluntat de les parts prohomens firmen la dita tale: e si nos poden convanir de proho-

mens, que lo batle per son offici hage a metra los dits prohoms ab sagrament, e labores pas sagons lo dit dels dits prohoms. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que si algu haura rebuda algune tale, e no sab qui ho haura fet, que lo batle, per son offici, hage atremetre prohoms, e que firman la dita tala, e si per ventura apres sera rebut qui la havia feta. que aquell stim hage passar. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol del vinyet.

Lo vinyet empero es compres e entes axi com se sagueix: Primo comensant en lo Raffal appellat yo, en lo cap de la vinya den Luch Saurina, qui en temps passat solia esser den Anthoni Vidal, prenent lo camí de Santa Margarita fins al pou dels orts. E de qui vele tayade, anant fins lo pou appellat den Sanort; e de qui fins en lo cap del figueral den Figuera, al cap de munt; e de qui al cap de la paret den Balaguer, al comellar den Ribelles; e paret, parét, fins a les roques den Caymari; e viya fins al puig den Gili; e partint de qui, paret paret, per lo camí qui va Algayde, e camí camí qui deualle del colomer, e deualle e va la viya del Raffal den Baptista Mertí; e camí camí, fins a la partio del puig de Reig, e del benifet de Mossen Bac Prevera; e de qui tirant a la era den Pera Saguer; e pertint de qui, camí camí, dret tirant fins lo Raffal den Jordio; e de qui fins al cap de la vinya den Pere Riutort; e prenint de qui, tirant tot dret, fins al cap de la vinya den Johan Riera del camí de Artá; e de qui prenent al cantó de la vinya den Gabriel Servera, e de qui al canthó de la vinya den Matheu Valfogó; e de qui, anant marge marge, fins al canto de la vinya del dit Luch Saurina qui solia esser del dit Anthoni Vidal. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar de lane.

Item que tot bestiar de lane qui entrara en vinyes veremades, del dia de Sant Miquell fins lo primer jorn del mes de Marts, pach de ban, per cascuna vegada, de dia iiii diners, e de nit sis diners, e asmen la tala. E la guarda, esser e no esser, pach de ban, de dia V sous, e de nit X sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tot bestiar de lane qui entrara en vinya no veremada, de entrade de Marts fins a Sant Miquell, que pach de ban, per cascuna

bestia, de dia sis diners, e de nit vuyt diners, e la garde, sia no sia, pach sagons lo dessusdit capitol del bestiar de lane. Berardus Locumtenens assessoris.*

Item que tot bestiar de lane sia tingut per cascuna vintena aportar un piquerol, o asquella sots pena de V sous, per cascuna asquella qui hi fallara; e que hage spay dins tres dies, apres que la cride sarà feta, axi de bestiar gros com de menut. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar de lane qui entrara en blats o legums.

Item que tot bestiar de lane qui entrara en blats, o en legums, pach de ban en manera e forma del capitol de les vinyes no veremades. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol del bestiar de lane asbarat.

Item que tot bestiar de lane qui sia asbarrat, que sian de sinch avayll, que paquen de ban hun sou per bestia, e no pach res per garde, mes asmen la tala sia, antes la present capitol, en vinyes ey blats e figuerals e legums. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de tenir bestiar en co del seu.

Item que tot hom puscha ancorrelar lo seu bestiar de lane en co del seu; e que hage esser acorral al seny del ladre. E si sera atrobat fora lo corral en co daltre, pach de ban, per cascuna bestia, tres diners de dia, e sis de nit; e astimen la tale, e la guarda, esser o no esser, pach de ban V. sous de dia, e de nits X sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de Guardia que no gos portar armes

Item que neguna guardia de bestiar no gos portar nengunes armes per lo vinyet, sots pena de perdre aquelles, e de pagar X sous, pero que los jovens puschan aportar agullade en temps que lauraran, e que nenguna guardia no gos menar nengun cha, ço es de la festa de Sant Jacme fins a Sant Miquell, sots pena de V sous de dia, e de nits X sous e de pedra lo cha. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de porchs qui entraran en siquias.

Item que tot porch e truge qui entrara en siquias qui seran entre blats, pach de ban, per cascuna bestia, VI diners de dia, e de nit xii diners. E la garde, esser o no esser, pach de ban ii sous de dia, e de nit tres sous. E si entrara en siquias o torrens an temps que no sian

blats per los camps, pach de ban, per bestia, de dia ii diners e de nit iii diners. E la garde, esser o no esser, pach de ban axi com dessus. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar qui entrarà an siquias.

Item que tot hom qui amenará neguna bestia asina, mular ne cavallina, per siquias qui sian antre blats, pach de ban per bestia asina ii sous, e per mular iii sous, e per cavallina iiii sous. E lo guardia, esser o no esser, pach de ban, de dia ii sous, e de nit iiii sous e stiman la tala. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que nengu no gos amenar nengunes de les dites besties per camí stant aturats pesturant, ne tenir fermades sots les prop dites penes. Berardus Locumtenens assessoris.

Item tota bestia asina, mular o cavallina, qui sia atrobade en lo terma del vinyet, en blat o en vinyes o figueras, pach de ban, de dia iii sous, e de nits sinch sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar de lane qui entrarà en rostoys.

Item que nengu no degue metre nengus bestiar de lane en rostoys de mentre que los Sallars hi serán, e siu fa que pach de ban, per cascuna bestia, ii diners de dia, e iiii de nits; e lo guardia, esser o no esser, pach de dia sinch sous, e de nits X sous. Bernardus Locumtenens assessoris.

Item que tot bestiar de lane qui entrarà en rostoys hon no hage blats, pach de ban, de dia ii diners, e de nit quatre diners. E la garde, esser o no esser, de dia V sous, e de nit X sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol dels moltos desmemats, ovelles, cabres, bochs e porchs

Item que nengu no gos menar ab ovelles, anyelles, ne moltos alguns, porchs ne truges, ne boch ne cabre, sots pena de sinch sous, si donchs nols tenia fermats enlos camps. Berardus Locumtenens assessoris.

Que negu no pot amergenar bestiar, en encontrade daltri, e per camins.

Item que nengu no gos pesturar ne asmergenar ab algun bestiar gros o menut, per los camps ne encontrade de algu sots pena de sinch sous, pero sia antes de entrade de Marts fins per tot Max. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar de lane qui entrara en prats, o en mitjans, armassos o gorets.

Item que tota ovella, moltos e anyells desmemats qui entraran en prats, mitjans, armassos o gorets, pach de ban, per cascuna bestia, de dia hun diner, e de nit dos diners, e la garde esser o no asser, pach de ban, de dia tres sous, e de nit sinch sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de bestiar de lane qui entrara en figueral.

Item que tot bestiar de lane qui entrara en figueral, del dia de Sant Jacme fins a Sant Miquell, sia tingut de pagar per bestia, de dia III diners, e de nit VI diners. E la guarda, esser o no esser, pach de ban, de dia iii sous, e de nit VI sous, e asmen la tale. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol que cabres ne cabrits no puxen pesturar an lo cumu del vinyet.

Item que cabres e cabrits desmemats no gossan pasturar dins lo terma del vinyet, sots pena, que pach de ban, per cascuna bestia, de dia iiii diners, e de nit viii diners. Empero noy sia antesos los cabrons del carnisser anant e vinent. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol del bestiar de lane, porchs e truges, qui entraran en cultives senyades.

Item que tot bestiar de lane, porch e truges, qui entraran en cultives senyades, pach de ban, per cascuna bestia, de dia iiii diners, e de nits VI diners. E la garde, esser o no esser, pach de ban, de dia V sous, e de nits X sous, e asmen la tala que feta haurá. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol del Carnisser.

Item que tot carnisser no puxa amenar per los camins qui son dins lo vinyet de deu bestias an amunt. Empero que noy sian antesos los masets qui ab aquells hiran, e si de deu amunt sobre puxeran, pach lo dit carnisser, cascuna vegade, V sous de ban. E si seran molt anant o vinent, asmen la tala. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol que negu no gos comprar rabassas de catiu.

Item que nengu no gos comprar rabasses de vinya ne sermens de negun catiu o catiua sots pena de vint sous per cascuna vegade. Empero noy sian antesos covens, ni sistelles, ne altres

coses fetes de canyes, ni de verduchs. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de vendre res a Catiu.

Item que negun no gos vendre alguna cosa a catiu o catiua sens licència de son senyor sots pena de tres lliures. Berardus Locumtenens assessoris.

Que nengu no gos cullir erba en blats o siquials de altri.

Item que ninguna persona no gos cullir erba en blats, vinyes, legums ne siquias qui sian entre blats, sens voluntad del Senyor de qui saran, sots pena de V sous. E si sera catiu o catiua e no pora pagar los dits V sous, rebe XXX asots. E que lo senyor de qui sera hage a donar o fer donar los dits XXX asots. E si fer no ho volra que lo dit Senyor hage a pagar los dits V sous de ban. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tot astranger qui amanara bestiar al mercat de Sineu, que si fara tala no sia tingut en los dits bans, entrant ni axint, sino que pach la tala. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de posar clam.

Item que tot hom quis clamara hage amenar lo bestiar, o penyora del gordia, o donar testimonis dignes de fe. E que los testimonis hagen a jurar, e que hun dels jurats de la parroquia si par aquell qui haura rebug a la sua requesta. Berardus Locumtenens assessoris.

Que tot hom quis clamará hage aportar penyora.

Item que tot hom quis volra clamar del altre hage adonar la penyora dins deu dies al Senyor de Batle, o donar testimonis que donar puscha, sino que aytal clamant no sia huit. Berardus Locumtenens assessoris.

Capitol de Gordians.

Item que nengu gordia no sia forsat de fer sacrament, si donchs no es de XV anys amunt, si algu se clamara de aquell per son propi. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tot gordia qui sera atrobat an possessio de altre, que de continent degua donar penyora, o lexar ne a menar lo bestiar al senyor de la possessio o altri per ell, sots pena de sexante sous. E si lo pastor volra donar penyora, e aquella no la volra pendra, e sen menera lo bestiar, que aquell aytal sia tengut

en pagar lo ban sobre dit. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tot hom puscha tenir tot bestiar gros o menut fermat en co del seu, no contres tant qualsevulla capitol dient lo contrari, de nit o de dia. Berardus Locumtenens assessoris.

Que nengu no gos fermar bestias en rostroys.

Item que nengu no gos fermar bestias asines, ne mulars, ne cavalleries en rostoy daltri sens licència de aquell de qui sera, sots pena de tres sous per bestia. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que nengu no gos menar algun Ruch, ne mulet, derrera alguna somera, de la festa de Madona Sancta Maria Canaller fins per tot lo mes de Maig si donchs no va ab tos sots pena de hun sou per bestia. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tota persona qui fera pesturar alguna bestia de siuade qui sian mascles en los camps, o carreras, que aquelles deguen tenir travades e fermades en guisa que no puschan fer damnatge a altres bestias. E qui contrafara pach per cascuna vegade, de dia dos sous, e de nits iii sous, e asmen la tala. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que no sia negu qui dega dormir ne jaura en las eras de nits, si donchs blat seu noy havia propri, o de qualque persone qui ley fasse guardar, e si atrobat hi sera que pach de ban per cascuna vegade sinch sous, e si pagar nols pora astigue en la preso quatre dies, e si era esclau e lo dit ban pagar no pora, o no volra, rebe los dits XXV asots los quals li haga adonar lo senyor de qui es. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que tota bestia de ciuade, ase, mules o rosins qui entraran en vinyes que paguen per cascuna bestia V sous de dia e de nit X sous, e asmen la tala. Sia entes empero lo present Capitol de mitgant mes de Marts fins que sia veramada; e del dia de Sant Miquell fins lo dit temps de Mitgant mes de Marts pach de ban, per cascuna bestia, de dia hun sou, e de nit dos sous. Berardus Locumtenens assessoris.

Item que negu no gos tanir bestias cavallinas, ço es rossins, eguas, polins e pulines, mulas ne equines, entre les vinyes ne figerals, travades ne menys de travar ne fermar sino en lur ancontrade; e que le hagen a tanir fermade